

MEDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 5

Oktober 1954

52. årgang

Redigert av Aasulv Løddesøl.

SØKNAD OM STATS BIDRAG OG FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 1955.

Det norske myrselskap har sendt Landbruksdepartementet følgende søknad om statsbidrag for kommende budsjettermin:

Til
Landbruksdepartementet,

Oslo.

Det norske myrselskap søker herved ærbødigst om et statsbidrag for budsjetterminen 1. juli 1955—30. juni 1956, stort

kr. 214.000,00,

til selskapets ordinære virksomhet.

Som bilag følger vedlagt:

1. Forslag til driftsbudsjett for Det norske myrselskap for kalenderåret 1955.
2. Forslag til driftsbudsjett for Det norske myrselskaps forsøksstasjon på Mæresmyra og for spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter omkring i landet for 1955.
3. Det norske myrselskaps søknad om statsbidrag for 1954.
4. Det norske myrselskaps årsmelding og regnskap for kalenderåret 1953.
5. Langtidsprogram for 1954—57 vedkommende brenntorvproduksjonen.

Kort melding om arbeidet i 1954.

Konsulentvirksomheten hittil i år har for en stor del vært preget av den sterke interesse som det for tiden er for myr dyrking, både til anlegg av nye bruk og til utvidelse av eldre bruk, økt fôrproduksjon og anlegg av kulturbeiter. Sistnevnte formål må delvis ses i sammenheng med den stadig voksende interesse for en bedre skogkultur, samtidig som også viktige jordbruksinteresser kan tilgodeses.

Når det gjelder den tekniske del av Myrselskapets arbeidsområde, så har interessen for maskinell brenntorvpro-

duksjon i Sør-Norge vært mindre i år enn tidligere p. gr. a. de dårlige salgsmuligheter, mens interessen for økt torvstrøproduksjon fremdeles er like stor.

Hva myrinventeringen angår, så er arbeidsoppgavene nærsagt overveldende, men dette arbeid har p. gr. a. manglende midler måttet begrenses til et enkelt herred. Når det gjelder forsøksvirksomheten i myr dyrking, er også arbeidsoppgavene nærsagt ubegrensede, men også på dette område har virksomheten dessverre måttet holdes innenfor rammen av et sterkt begrenset budsjett.

Vi skal i det følgende kort nevne enkelte ting av særlig interesse i forbindelse med årets arbeidsoppgaver.

1. Brenntorvdriften og jordvernarbeidet.

Statens støtte til produksjon av maskintorv og torvbriketter som ble solgt til husbehovsbrensel, opphørte allerede forrige år. Samtidig ble maksimalprisen på brenntorv opphevet. Stortinget vedtok allikevel i fjor å stille statsgaranti for avsetning av inntil 50.000 m³ maskintorv (inklusive torvbriketter) som ble produsert innen utgangen av 1953. For inneværende sesong finnes imidlertid hverken statsgaranti eller subsidier. Et forslag som Myrselskapet fremsatte i vår (pr. 8. februar) om å støtte brenntorvproduksjonen ved å stille avsetningsgarantier i forbindelse med minstepriser for visse former av foredlet torvbrensel (maskintorv, torvbriketter og formbrensel), vant dessverre ikke gehør hos myndighetene. Da det bare lykkedes for enkelte produsenter av foredlet torvbrensel å få opprettet salgskontrakter, fant de aller fleste som tidligere har produsert torv for salg, at det ville være altfor risikabelt å sette i gang brenntorvproduksjon i år.

Når det gjelder Myrselskapets forsøksdrift med maskintorv og formbrensel på Vikeid i Sortland, så har denne fortsatt også i sommer. Værforholdene var noe ugunstige fra våren av og fremover forsommeren, spesielt for fremstilling av «torvsmuld» til formbrenselanlegget, men senere på sommeren har arbeidsforholdene vært bra også for innsamling av formbrenselpulver, og for torvbergingen i det hele. Formbrenselanlegget er nå bygget ut med 2 presser, og det vil fremover høsten bli foretatt forsøk med pressing både av pulver og av finmalt brenntorvmateriale ikke bare fra Vikeidmyrene, men også fra enkelte myrer i Finnmark. På Vikeid er det konsulent P. Hornburg som forestår forsøksdriften, mens produksjonen av formbrenselmateriale i Finnmark blir foretatt og besørget sendt til Vikeid av Statens torvmester, herr A. Stock.

Da det ikke har lyktes å sikre midler til fortsettelse av forsøksdriften på Vikeid til mer enn inneværende års drift, vedtok Myrselskapets styre den 22. mai i år å overdra maskintorv- og formbrenselanlegget til Lære- og Prøvebruket i mekanisert jordbruk for Nord-Norge («Maskinprøvebruket»), en beslutning

som Landbruksdepartementet i brev av 23. juni d. å. bifalt. Styret for «Maskinprøvebruket» hadde imidlertid helst sett at forsøksdriften hadde strukket seg over minst 5 år, ifølge en foreløpig uttalelse som er avgitt av styrets formann og et av styremedlemmene. Myrselskapets styre kan være enig i dette, særlig når det gjelder videre forsøk med formbrensel, og Myrselskapet vil gjerne fortsette forsøksdriften hvis ekstrabevilgninger kan skaffes. Hvis imidlertid dette ikke lykkes, finner vårt styre det uforsvarlig å binde selskapets eneste konsulent i Nord-Norge så å si fast til dette ene anlegget når en hel rekke andre viktige oppgaver derved ville bli sterkt skadelidende.

Selve omsetningen av husbehovsbrensel, herunder torvbrensel, synes å være en meget vanskelig oppgave å løse på en rasjonell måte så lenge det er to institusjoner, henholdsvis Landbruksdepartementet og Handelsdepartementet, som har til oppgave å ordne med omsetningen. Myrselskapets styre vil derfor inntrengende henstille til det ærede Landbruksdepartements skogdirektorat å ta denne saken opp til inngående drøfting med de interesserte instanser, dvs. Handelsdepartementet og Finansdepartementet, og dessuten med de institusjoner som i første rekke representerer innenlands brensel, nemlig Skogeierforbundet, Skogbruksforeningen av 1950 og Myrselskapet. Vi vil i denne forbindelse henvise til «Innstilling om økt bruk av innenlandsk brensel» avgitt av «Ved- og Torvkomiteén av 1945», oppnevnt av Landbruksdepartementet.

Arbeidet for rasjonalisering av stikktorvdriften og for jordvern i kystbygdene på Vestlandet, i Trøndelag og Nord-Norge har fortsatt som i tidligere år. Det kan bl. a. nevnes at konsulent O. Hovde under sine befaringer i sommer særlig har festet seg ved Sør-Frøya herred som et viktig område for rasjonaliseringstiltak, og det vil i løpet av høsten bli undersøkt hva som kan gjøres for å få slutt på den jordødeleggende brenntorvdrift som foregår der. Av andre større saker av liknende art som har vært behandlet i løpet av sommeren, kan nevnes undersøkelser av torvmasser m. v. som går tapt ved anlegg av Andenes flyplass på Andøya, og av de gjenværende torvressurser i Andenes herred. Formålet med undersøkelsen er å skaffe grunnlag for planlegging av den fremtidige avvirking av de brenntorvmyrer som fremdeles står til disposisjon innen herredet. Det er Forsvarsdepartementet som har anmodet Myrselskapet om å foreta denne undersøkelsen. Arbeidet i marken er her foretatt av assistent O. Norang.

Under dette avsnitt vil vi gjenta vår søknad fra i fjor om støtte til fortsatte rasjonaliseringsforsøk med fremstilling av torvbrensel, spesielt med den svenske Möckeln torvopptakingsmaskin, dvs. den såkalte «Enmannsmaskin» som er omtalt i bilag 5, side 10—13. Denne maskinen har en produksjonskapasitet av ca. 10 m³ pr. time og er følgelig meget arbeidsbesparende, ifølge opplysninger som vi har fått fra Sverige. Av rent bered-

skapsmessige grunner finner vi det meget ønskelig at Myrselskapet får anledning til å utføre omfattende forsøk med denne maskinen. Slike forsøk vil kunne foretas på Gårdsmyra, Våler i Solør, hvor selskapet har en skikket brenntorvmyr til disposisjon. Et fullstendig aggregat av den nevnte type koster nå om lag 93.000,— norske kroner levert i Våler, inklusive frakt, toll og omsetnings-skatt. Hertil kommer lønninger til en teknisk leder av forsøkene og til arbeidet på torvfeltet m. v., anslagsvis kr. 27.000,—. Det vil følgelig trenges ca. kr. 120.000,— som en første gangs bevilgning til disse forsøk. Dette beløp er ikke tatt med i vårt forslag til ordinært budsjett, da vi har forutsatt at det kan komme med under særbudsjetter for økt beredskap eller ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med «Langtidsprogrammet». Den samlede bevilgning til forsøk og forskning m. v. i forbindelse med en videre utbygging av brenntorvindustrien har Myrselskapet foreslått satt til kr. 350.000,— i en forsøksperiode av 5 år (jfr. bilag 5). Kunne et tilstrekkelig stort beløp skaffes tilveie, ville det også bli mulig å fortsette den foran omtalte forsøksdrift i Nord-Norge.

Forholdene for produksjon av torvbriketter ved A/S Torvbriketts anlegg i Østfold har i år ligget særlig ugunstig an. Det lykkedes riktignok for innehaveren av fabrikken å få opprettet salgskontrakter i år for et så pass stort kvantum briketter at drift ble satt i gang, men straks satte uværet inn. Det har i sommer bare vært enkelte dager som har tillatt fresing av pulver, og det er klart at det under slike værforhold må bli ubetydelig produksjon og følgelig et dårlig økonomisk resultat. Dette er meget å beklage da dette anlegget, som er gjenoppbygd etter en brann for ca. 2 år siden, nå er i god produksjonsmessig stand.

Som bekjent har Myrselskapet i alle år siden 1940 drevet egen maskintorvproduksjon på Gårdsmyra, Våler i Solør. I 1953 var produksjonen relativt beskjeden, nemlig bare 800 à 900 m³. Da atskillig torv fra forrige år ikke var solgt i vår, og utsiktene til å få avsatt både den gamle og eventuell ny torv denne sesong var meget små, ble det ikke satt i gang ny brenntorvproduksjon på Gårdsmyra i vår.

2. Torvstrødriften.

Torvstrøproduksjonen, som forrige år var sterkt hemmet av ugunstige værforhold, har også denne sommer hatt vanskelige værforhold å kjempe med. Avsetningsmulighetene er imidlertid gunstige, og dette gjør at torvstrøprodusentene gjør hva de kan for å få størst mulig produksjon. Det er fremdeles mangel på arbeidshjelp innen torvstrøindustrien, men arbeidskraftspørsmålet har for de fleste fabrikker vært noe lettere å løse denne sommeren enn de nærmest foregående år.

Konsulentvirksomheten vedkommende torvstrødriften har vært minst like stor i år som tidligere. Av de tre torvstrøfabrikker som ble

planlagt i fjor (jfr. bilag 3) er nå to fabrikker under bygging, henholdsvis en i Hedmark og en i Akershus fylke. Av konsulentene har særlig ingeniør A. Ordning vært engasjert med kontroll av byggearbeidene ved disse fabrikkene. I år er det planlagt en ny torvstrøfabrikk i Østfold fylke, som også allerede er under bygging, og en i Nordland fylke. Sistnevnte fabrikk er tenkt knyttet til «Maskinprøvebruket» på Vikeid i Sortland. Anlegget her er først og fremst ment som et forsøks- og demonstrasjonsanlegg. Det har ikke lykket å sikre midler til bygging av fabrikkennå, men Myrselskapet har forberedt saken, bl. a. ved å sette i gang noen enkle tørkeforsøk med forskjellige hesjetyper for derved å få praktiske resultater å bygge på når det gjelder de naturlige tørkeforhold for strøtorv i de nord-norske kystbygder.

Fra eldre torvstrøfabrikker som planlegger modernisering av anleggene eller driften, har vi hatt tre rekvisisjoner hittil i år.

Av myrundersøkelser med tanke på torvstrødrift, men hvor det ennå ikke er utarbeidet planer for fabrikk- eller riveranlegg o. l., har det vært flere i løpet av sommeren, ikke bare fra Østlandet hvor de fleste større torvstrømyrer finnes, men også fra andre steder i landet, bl. a. på Smøla. Flere av disse undersøkelsene vil neppe resultere i nye anlegg av forskjellige grunner, men i og med at resultatene av undersøkelsene blir arkivert, er ikke arbeidet bortkastet. I enkelte tilfeller er det småbruks- eller torvstrølag eller en gruppe av gårdbrukere som går inn for felles utnyttelse av torvstrømyrer til dekning av medlemmenes eget forbruk. Mangelen på arbeidskraft i de senere år har medført en viss reduksjon i produksjonen av strø også når det gjelder denne form for torvstrøproduksjon. Hvis det blir bedre om arbeidshjelp vil antakelig dette forhold endres, og da det i de senere år er undersøkt en rekke torvstrømyrer nettopp med tanke på slike mindre anlegg, skulle forholdene for en økning av torvstrøproduksjonen ligge godt til rette.

Når det gjelder det videre arbeid med konstruksjon av Bølgens stikkemaskin for strøtorv, så er dette nå kommet så langt at det drives forhandlinger med et verksted om bygging av en prøvemaskin på grunnlag av den prototypen som ble laget i fjor. Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd har gitt tilsagn om å støtte dette tiltaket på visse betingelser. Spørsmålet om mekanisering av strøtorvstikkingen viser seg for øvrig å være meget vanskelig å løse. Av stikkemaskiner som oss bekjent hittil er konstruert, vil antakelig en av de svenske maskiner passe noenlunde bra for norske forhold, men de fleste av våre fabrikker er for små til å tåle de store omkostninger som innkjøp av slike maskiner fører med seg. Det er derfor av stor betydning at det arbeides videre med denne saken for om mulig å nå fram til en norskbygget maskin som faller relativt rimelig i innkjøp.

Myrselskapets torvtekniske utvalg, som er omtalt i vårt budsjett-

forslag for inneværende års budsjettermin (bilag 3), har fortsatt sitt arbeid med spørsmål i forbindelse med rasjonalisering av arbeidet på torvmyrene. Bl. a. har ingeniør Ording etter forslag av utvalget i tillegg til de transportanordninger som ble bygget forrige år — fått laget en enkel og billig motordrevet remtransportør som ved foretatte prøver har vist seg brukbar, bl. a. for lessing av strøtorv under visse forhold. Arbeidet i utvalget vil bli fortsatt, og styret følger med interesse de tiltak til forbedringer som utvalget bringer i forslag. I denne forbindelse kan meddeles at de transportanordninger som ble laget i fjor har vist seg ganske hensiktsmessige. Konsulent Hornburg, som har brukt både transportvogna og transportøren ved torvbergingen på Vikeid i sommer, skriver bl. a. om dette i brev av 3. august i år at transportøren («elevatoren») har vært til stor nytte ved lessing av maskintorv, (den lesser 1 billass à 7 m³ på ca. 30 minutter). Likeså har transportvogna vist seg meget hendig.

Torvstrøproduksjonen ved Myrselskapets egen torvstrøfabrikk på Gårdsmyra, Våler i Solør, har i likhet med produksjonen ved de øvrige fabrikker på Østlandet i år, vært sterkt hemmet av det ustadige været. Likevel har det lyktes å berge det meste av den torva som sto over fra i fjor, og stikking av ny strøtorv for neste års produksjon vil bli drevet for full kraft fremover ettersommeren og høsten.

3. Myrundersøkelser i dyrkingsøyemed.

Som allerede innledningsvis nevnt er det myrundersøkelser og konsulentvirksomhet i forbindelse med myr dyrking som for tiden samler den største interesse på Myrselskapets arbeidsfelt. Følgelig har det også i år vært foretatt mange befaringer og undersøkelser både av større og mindre dyrkingsfelter. Formålet med disse undersøkelser er i stor utstrekning — som antydnet foran — å skaffe tilskottsjord til de mange små bruk som vi har her i landet, og likeså til anlegg av nye bruk. Et annet viktig formål — særlig i Sør-Norge — er å skaffe jord til anlegg av kulturbeiter for å få beitedyra ut av skogen, og samtidig tilrettelegge mulighetene for en større ytelse av besetningene.

Det er tydelig å merke at den utvidede adgang til å få statsbidrag til nydyrking som Stortinget har vedtatt, har virket som en sterk stimulanse når det gjelder nydyrkingen. At «Nord-Norgesplanen» og «Langtidsprogrammet» — som forutsetter en sterk økning av jordbruksarealet — er medvirkende årsaker er sikkert nok. En meget stor del av nydyrkingen bør dessuten i mange distrikter foregå på myr, først og fremst for å spare skogsmark som allerede gir en meget verdifull produksjon.

Av undersøkelser når det gjelder myr dyrking som enten allerede er eller som står for tur til å bli utført i år, nevner vi bl. a. et større myrområde i Måsøy herred i Finnmark for Måsøy Tiltaksråd og

videre rekvisisjoner fra flere jordstyre i Nord-Norge, bl. a. Hillesøy, Malangen, Kvænangen og Salangen i Troms og Ballangen i Nordland.

Også fra Trøndelagsfylkene og enkelte av Vestlandsfylkene er det innløpet en del rekvisisjoner, og fra Sør-Norge for øvrig er det Hedmark og Oppland fylker hvor antallet av rekvisisjoner er størst. Men også i Akershus, Østfold og Telemark er det hittil i år undersøkt en del prosjekter, de fleste av konsulent Ole Lie.

I forbindelse med dyrkingsundersøkelsene på myr er det som vanlig uttatt en rekke jordprøver fra dyrkingssjiktet til kjemiske analyser. Disse blir i likhet med tidligere år utført ved Statens landbrukskjemiske kontrollstasjon i Trondheim. Det er nå gjennom en rekke år tatt ut og analysert et stort antall myrjordprøver av forskjellige myrtyper, og det er på denne måten innsamlet et stort materiale til belysning av de forskjellige myrtyperes dyrkingsverd.

Men det er ikke bare de kjemiske forhold ved myrjordene eller innholdet av kalk og visse plante- og mikronæringsstoffer som har betydning ved vurderingen av dyrkingsverdet, de fysikalske forhold, dvs. torvas omdannelsesgrad, har oftest vel så meget å si. Hvis planterestene, som myrtorva vesentlig er bygd opp av, er sterkt fortorvet og i våt tilstand har en såpeaktig konsistens og er hård som kull når den er tørr, da er det en dårlig dyrkingsmyr selv om myra er rik på visse plantenæringsstoffer, f. eks. kvelstoff. En lite formoldet og næringsfattig kvitmosemyr er da tross alt bedre å få brakt i god kultur. Slike ting er det som klarlegges ved myrundersøkelsene. Vi er overbevist om at det ville lønne seg meget godt å ofre den fornødne tid — og et relativt beskjedent beløp på forundersøkelser av de myrer som tenkes dyrket før man går i gang med større dyrkings- eller bureisingsprosjekter.

Under samme kategori kommer undersøkelser over synkingsforholdene på myr. Av slike oppgaver har vi i år — etter rekvisisjon fra Lunner jordstyre — foretatt undersøkelse av større myrstrekninger som ligger langs elven Vigga, som skal reguleres og senkes. Her ble det foretatt omfattende dybdeboringer og vurdering av fasthet og fortorvingsgrad til støtte for det videre planleggingsarbeid.

4. Myrinventering.

Også i år har vi i samarbeid med Trøndelag Myrselskap drevet en del myrinventering på Hitra, nærmere bestemt i Fillan herred. Det er forutsetningen å gjøre seg ferdig her i løpet av høsten, men da inventeringen — i mangel av særskilte bevilgninger — bare drives som utfyllingsarbeid, må arbeidet innpasses mellom de øvrige arbeidsoppgaver.

Myrinventeringen har som bekjent til formål å skaffe til veie en oversiktsmessig oppgave over Norges myrarealer, hva slags myr det

er og hva myrene sannsynligvis best kan nyttes til. Ved myrinventeringen skaffes m. a. o. til veie et meget verdifullt materiale for det praktiske konsulentarbeid som Myrselskapet driver. Styret vil derfor sterkt beklage at en så viktig arbeidsgren som myrinventeringen i de senere år bare har kunnet drives i en meget beskjeden målestokk.

5. Forsøksvirksomheten i myr dyrking.

Med den sterke interesse for myr dyrking som det er for tiden, stiger også behovet for anlegg av flere forsøksfelter rundt om i landet og antallet av spørsmål som ønskes forsøksmessig belyst, øker tilsvarende. Vi vil derfor meget sterkt understreke betydningen av at Myrselskapets forsøksvirksomhet blir utbygget videre, både på Mæresmyra og på spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter, ikke bare på nye myrer og under forskjellige klimatiske forhold, men også forsøk på eldre, tilsynelatende mindre vellykkede dyrkingsfelter på myr.

Når det gjelder den spredte forsøksvirksomhet i myr dyrking, vil vi særlig fremheve betydningen av flere forsøk i myrrike distrikter på mindre gode myrtyper og under vanskelige klimatiske forhold. Vi vil da i første rekke nevne kystbygdene i Nord-Norge, hvor Myrselskapets undersøkelser har klarlagt at det på øyrekken fra Værøy i sør til og med Senja i nord finnes ca. 425.000 dekar myr. Rundt regnet består ca. 85 % av dette areal av grasrike- og lyngrike mosemyrer som ofte må klassifiseres som mindre gode dyrkingsmyrer. Styret må derfor sterkt beklage at Myrselskapets planer om anlegg av en forsøk- eller studiegård i maskinell myr dyrking og bu-reising m. v. på Vikeid i Sortland, som det ble lagt fram retningslinjer og forslag til i august 1949, ikke ble bifalt*). Forslaget var anbefalt av en rekke instanser i Nord-Norge, bl. a. av landsdelens tre landbruks-selskaper. Rådet for jordbruksforsøk frarådet imidlertid forslaget (ref. St.prp. nr. 1, 1950) og Landbruksdepartementet fulgte Forsøksrådet. Stortingets landbrukskomité uttalte imidlertid (ref. innst. S.nr. 166, 1950) at den var enig med Det norske myrselskap i at beskjeftigelses- og ervervsproblemer i Nord-Norge kunne komme til å melde seg i relativt nær fremtid, og at Myrselskapets forslag ikke definitivt burde avvises. Styret gjentok derfor sitt forslag både i 1950 og 1951, men også da uten resultat. Stortingets landbrukskomité har imidlertid gitt Myrselskapet saklig støtte i denne saken også senere. Vi siterer bl. a. fra «Budsjett-innst. S.nr. 175 — 1953»:

«Myrselskapets tidligere planer om forsøks-gård i maskinell myr dyrking på Vikeid i Sortland kan nå bli aktuelle og eventuelt realiseres i forbindelse med opprettelsen av maskinstasjon på Vikeid.

*) «Forsøk i maskinell myr dyrking m. v. for kystbygdene i Nord-Norge». Medd. fra Det norske myrselskap, nr. 5 — 1949.

Denne sak er omhandlet i St.prp. nr. 159 (1951) hvor der forutsettes et intimt samarbeid med Det norske myrselskap, noe som komitéen i sin innstilling til nevnte proposisjon har sagt seg helt enig i. Komitéen går ut fra at Myrselskapet senere til denne spesielle oppgaven blir bevilget de nødvendige midler.»

Myrselskapets styre ga allerede i skrivelse av 6. desember 1951 til de interesserte landbrukselskaper sin fulle tilslutning til planene om å anlegge en maskinstasjon og opplæringsanstalt i maskinbruk på Vikeid. Styret uttalte samtidig at anlegg av en slik anstalt ikke ville være til hinder for, men snarere fremme Myrselskapets planer om utvidede myrforsøk i Nord-Norge, og gjentok derfor forslaget også i sitt budsjettforslag for 1953. Imidlertid er saken ennå ikke kommet lenger. Formannen i styret for «Maskinprøvebruket», fylkeslandbrukssjef B. J. Hovde, har imidlertid i brev av 16. oktober 1953 til Myrselskapets direktør på nytt understreket betydningen av å få i gang eksakte dykingsforsøk på de forskjellige myrtyper som man arbeider med i Nord-Norge. Muligens tiden nå er inne til å få denne saken på glid igjen etter at den har vært utsatt i hele 5 år. Myrselskapet er i tilfelle sterkt interessert i å yte sin medvirkning til løsningen hvis dette skulle ønskes. Allerede i de opprinnelige planer forutsatte styret et intimt samarbeid med Statens forsøksstasjoner i plante- og jordkultur i Nord-Norge, og dessuten med Landbruksteknisk og Landbruksøkonomisk Institutt og likeså med «Selskapet Ny Jord». Det er mulig at departementet finner at forholdene ligger bedre til rette for løsning av oppgaven for en eller flere av de nevnte institusjoner, enn for Myrselskapet. Dette er imidlertid ikke noen hovedsak for Myrselskapet, men at noe blir gjort slik at ikke flere verdifulle år går tapt. Vi vil derfor inntrengende henstille til departementet å ta denne saken opp til drøfting med de interesserte institusjoner i forbindelse med forberedelsen av kommende budsjett.

Hva angår Myrselskapets nåværende forsøksvirksomhet i myr- dyrking så har forsøksleder Hagerup gjort rede for denne i bilag 2, hvortil henvises. Som en vil se er det i alt 61 forsøksfelter i gang ved forsøksstasjonen på Mæresmyra, og av spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter er det for tiden 19 i gang og en del nye er under forberedelse. Som nevnt allerede i innledningen til oversikten over arbeidet i 1954, er oppgavene på dette område nærsagt ubegrensede.

Merknader til budsjettforslaget.

Utgifter:

Postene 1—12: Hovedkontoret. Det er i år budsjettert med i alt kr. 159.000,00, det er kr. 4.700,00 mer enn vårt budsjettforslag for inneværende år. Stigningen utgjør først og fremst lønnsøkninger p. gr. a. det nye regulativ under postene 1, 10 og 11 (kr. 2.950,00), samt opptjente alderstillegg for 3 av

funksjonærene (kr. 1.083,00), tilsammen kr. 4.033,00. Resten — eller kr. 667,00 skyldes økede trykkingsutgifter med kr. 500,00 (post 5) og mindre forandringer på et par andre poster med tilsammen kr. 167,00 (11 og 12). De øvrige poster er ført opp med de samme beløp som ved forrige års budsjettoppstilling. Det samme gjelder også for post 2, som utgjør lønn til en torvteknisk konsulent. Da det ikke lykkedes å få økt statsbidraget for inneværende år med lønn til ansettelse av en yngre mann istedenfor ingeniør A. Ording, som har passert aldersgrensen, har den gamle ordning med midlertidig ansettelse av herr Ording på redusert lønn fortsatt også i år. Styret vil imidlertid gjenta sitt forslag fra forrige år om full stilling for en teknisk utdannet mann som settes på konsulentregulativ (kl. 13). Videre gjentas forslaget fra flere tidligere år om ansettelse av en mann i assistentstilling (kl. 10), som vesentlig skal arbeide med myrundersøkelser og myrinventering. Denne stillingen har som bekjent ikke vært fast besatt på flere år, men i de siste to år har Myrselskapet hatt en ekstraordinær bevilgning av Landbruksdepartementet til fremme av en rekke tiltak i Nord-Norge, og en del av denne bevilgning er brukt til avlønning av en landbrukskandidat som har vært knyttet til vårt kontor i Sortland. For inneværende termin er det imidlertid ikke stilt ekstra midler til disposisjon, og dermed vil den mann som nå er ansatt måtte slutte hvis ikke bevilgning blir gitt på det ordinære budsjett.

Post 13: Torvskolen i Våler. Utgiftene er her oppført med samme beløp som i fjor.

Postene 14—16: Forsøksstasjonen på Mæresmyra. De samlede utgifter her er kr. 110.000,00, det er en økning på kr. 10.300,00 fra i fjor. Funksjonærlønningene er her økt med i alt kr. 3.500,00 hvorav kr. 2.100,00 utgjør lønnsøkning p. gr. a. det nye regulativ, og resten, kr. 1.400,00, er to godkjente alderstillegg til konsulent Hovd, som rykket opp fra forsøksassistent til konsulent pr. 1/1 1953. Driftsutgiftene er økt med i alt kr. 5.400,00. Herav utgjør økede arbeidslønninger p. gr. a. lønnsstigningen pr. 15/4 d. å., samt dyrere driftsmidler kr. 2.500,00. Hertil kommer så økede reiseutgifter når det gjelder de spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter, samt økede analyseutgifter og mer kontorhjelpe m. v. Også de såkalte «Andre utgifter» er foreslått økt fra forrige år med i alt kr. 1.400,00, vesentlig p. gr. a. innkjøp av diverse maskinelt utstyr (kfr. bilag 2).

Utgiftsøkningen for de grener av selskapets virksomhet som står direkte under Hovedkontoret, utgjør som nevnt foran kr. 4.700,00,

mens økningen vedkommende Forsøksstasjonen på Mæresmyra og de spredte forsøksfelter utgjør kr. 10.300,00. Den samlede utgiftsøkning blir følgelig kr. 15.000,00 og herav utgjør lønnsøkninger alene ca. kr. 10.000,00.

Inntekter:

- Post 1: Medlemskontingent, er oppført uforandret.
- Post 2: Renter av legater til fri disposisjon er økt med kr. 200,00 fra i fjor.
- Post 3: Renter av legater til fremme av myr dyrkingen, er oppført uforandret.
- Post 4: Inntekter av tidsskriftet er uforandret.
- Post 5: Inntekter ved Torvskolen i Våler har måttet reduseres med kr. 1.500,00 p. gr. a. at avgiften vedkommende brenntorvproduksjonen faller bort.
- Post 6: Inntekter ved Forsøksstasjonen på Mæresmyra er oppført med kr. 2.000,00 mer enn for inneværende budsjettår.
- Post 7: Husleie på Mæresmyra er som forrige år.
- Post 8: Private bidrag er oppført med kr. 300,00 mer enn for inneværende år.
- Post 9: Distriktsbidrag og diverse refusjoner vedkommende myrundersøkelser, er oppført uforandret.
- Post 10: Ordinært statsbidrag er oppført med kr. 14.000,00 mer enn for inneværende år. Av det samlede budsjett på kr. 270.000,00 utgjør kr. 56.000,00 midler som er skaffet tilveie av Myrsklaget og resten, kr. 214.000,00, må følgelig dekkes ved statsbidrag hvis virksomheten skal ha så pass stort omfang som styret mener den minst bør ha.

Slutningsbemerkinger.

For inneværende budsjettermin utgjør statsbidraget til Myrsklaget gjennom Landbruksdepartementets landbruks- og skogkontor henholdsvis kr. 80.000,00 og kr. 73.000,00. Dessuten fikk selskapet ved stortingsbeslutning av 23. juni 1953 stilt til disposisjon et beløp stort kr. 50.000,00 av en såkalt «Ekstraordinær bevilgning til fremme av forskjellige tiltak under Landbruksdepartementet i Nordland, Troms og Finnmark fylker» (jfr. tillegg 3 til budsjett-innst. S. nr. 263, 1953). Det er den sistnevnte bevilgning som har muliggjort forsøksdriften og diverse maskininnkjøp m. v. ved forsøksanlegget på Vikeid i Sortland. For inneværende budsjettermin finnes det ikke noen ekstraordinær bevilgning til slike formål, hvilket vil medføre at forsøksdriften på Vikeid må innstilles når bevilgningen ved sesongens slutt er oppbrukt.

Det samlede statsbidrag som har stått til Myrsklagets disposisjon i forrige budsjettermin utgjør følgelig *kr. 203.000,00.*

I tilfelle det ikke blir gitt ekstraordinær bevilgning til selskapet for kommende sesong, må det ordinære statstilskudd økes betraktelig. Det er m. a. o. ikke nok at det gis kompensasjon for de økede lønninger, men selve grunnbevilgningen må økes overensstemmende med det oppstilte budsjett hvis ikke effektiviteten av selskapets arbeid skal bli sterkt redusert. I dette tilfelle ville en reduksjon av det oppførte budsjett si at vi måtte gå til en innskrenkning av personalet. Dette er neppe forsvarlig i en tid da arbeidsoppgavene er nærsagt ubegrensede, og behovet for selskapets assistanse er et ubestridelig faktum.

Da Myrselskapets arbeidsoppgaver strekker seg over et vidt område — og følgelig berører mange slags interesser og flere budsjetter — ville vi anse det for meget ønskelig om Landbruksdepartementet ville arrangere en konferanse hvor omfanget av Myrselskapets fremtidige arbeid kunne nærmere drøftes. De institusjoner som i første rekke burde være representert ved en slik konferanse er — etter vårt skjøn — Stortingets landbrukskomité og Stortingets skog-, vassdrag- og industrikomité, foruten representanter for Myrselskapet. I denne forbindelse kan vi nevne at Stortingets landbrukskomité i de senere år i sine innstillinger flere ganger har understreket betydningen av at Myrselskapet får større bevilgninger til sitt arbeid. Vi kan f. eks. sitere fra Budsjett-innst. S. nr. 166, 1950 at Myrselskapet driver «en veldig betydningsfull og fruktbringende virksomhet som ikke må hemmes alt for mye av økonomiske vansker».

Videre kan vi sitere fra Budsjett-innst. S. nr. 175 — 1952:

«Komitéen finner at Myrselskapets virksomhet er av meget stor betydning særlig nå når interessen for og omfanget av nydyrkingen er sterkt økende. På grunnlag av Myrselskapets fremlagte lønnsbudsjett som viser sterk stigning og med henblikk på selskapets økende arbeidsoppgaver, er komitéen av den mening at tilskottet er noe for snaut. Selskapet har på grunn av den anstrengte økonomi vanskelig for å beholde sine dyktige fagfolk, og dette vil være til stor skade for selskapets framtidige arbeid i jordbrukssektoren. En noe større økning av tilskottet ville derfor komitéen ha ansett som både påkrevet og forsvarlig.»

Styret mener at slike uttalelser forplikter Myrselskapet til å yte sitt ytterste for fortsatt å tjene de formål det arbeider for. I henhold til dette tillater vi oss herved — i overensstemmelse med det fremlagte budsjettforslag — å søke det ærede Landbruksdepartement om et ordinært statsbidrag — stort *kr. 214.000,00* — for kommende budsjettermin.

Likelydende søknader er — som tidligere — sendt Landbruksdepartementets landbrukskontor og skogkontor.

Fremlagt og vedtatt på styremøte i Det norske myrselskap den 30. august 1954.

DET NORSKE MYRSELSKAP

Knut Vethe.
(sign.)

Aasulv Løddesøl.
(sign.)

Bilag 1.

Forslag til budsjett for Det norske myrselskap for kalenderåret 1955.

Utgifter:

A. Hovedkontoret:

1.	Lønninger	kr.	42.950,00
2.	Torvteknisk konsulent	»	13.600,00
3.	Diverse konsulentarbeid, demonstrasjoner, befaringer m. v., inklusive reiseutgifter	»	6.000,00
4.	Møter	»	1.000,00
5.	Tidsskriftet	»	5.000,00
6.	Kontorutgifter og revisjon	»	7.350,00
7.	Bibliotek og trykksaker	»	300,00
8.	Analysér	»	300,00
9.	Depotavgift	»	350,00
10.	Myrundersøkelser og myrinventering:		
	Lønninger, 2 mann	kr.	26.950,00
	Reiseutgifter og håndtlangerhjelp for 2 mann	»	10.000,00
	Kjemiske og botaniske analyser	»	400,00
		»	37.350,00
11.	Brenntorvdriften og jordvern-arbeidet i kystbygdene:		
	Lønninger, 2 konsulenter	kr.	33.000,00
	Reiseutgifter og kontorhold for 2 mann	»	10.000,00
	Kjemiske og botaniske analyser	»	500,00
		»	43.500,00
12.	Diverse utgifter (torvstatistikk, trykksaker m. v.)	»	1.300,00
		Overføres	kr. 159.000,00

	Overført kr. 159.000,00
B. Torvskolen i Våler:	
13. Grunnavgifter, assurance, vedlikehold m. v. .... »	1.000,00
C. Forsøksstasjon på Mæresmyra:	
14. Funksjonærlønninger	kr. 36.700,00
15. Driftsutgifter (jfr. bilag 2)	» 69.300,00
16. Andre utgifter (jfr. bilag 2)	» 4.000,00
	» 110.000,00
	<hr/> Tilsammen kr. 270.000,00 <hr/>

Inntekter:

1. Medlemskontingent	kr. 3.500,00
2. Renter av legater til fri disposisjon	» 12.400,00
3. Renter av legater til fremme av myrdrkingen .... »	2.200,00
4. Inntekter av tidsskriftet	» 3.600,00
5. Inntekter ved Torvskolen i Våler (forpaktning- avgifter m. v.)	» 2.500,00
6. Inntekter ved Forsøksstasjonen på Mæresmyra .. »	20.000,00
7. Husleie på Mæresmyra	» 1.800,00
8. Private bidrag	» 5.000,00
9. Distriktsbidrag og diverse refusjoner vedk. myr- undersøkelser	» 5.000,00
10. Statsbidrag	» 214.000,00
	<hr/> Tilsammen kr. 270.000,00 <hr/>

Bilag 2.

Forslag til budsjett for Det norske myrselskaps forsøks- stasjon på Mæresmyra og spredte forsøks- og demon- strasjonsfelter omkring i landet for kalenderåret 1955.

Driftsutgifter:

1. Forsøk og gårdsdrift	kr. 46.500,00
2. Spredte forsøks- og demonstrasjons- felter, inklusive reiseutgifter	» 5.000,00
3. Analyser	» 1.400,00
4. Trygding, kontorhold, avgifter og litteratur m. v.	» 5.000,00
5. Faglig hjelp og kontorhjelp	» 5.000,00
6. Vedlikeholdsutgifter	» 6.000,00
7. Særtrykk av meldinger	» 400,00
	<hr/> kr. 69.300,00

Andre utgifter:

1. Grunnforbedringer	kr. 1.000,00	
2. Innkjøp av maskiner m. v.	» 3.000,00	
		» 4.000,00
I alt utgifter	kr. 73.300,00	
Inntekter ved forsøksstasjonen	kr. 20.000,00	

Merknader til forslaget.

- Post 1. På grunn av økede arbeidslønninger og dyrere driftsmidler er det her foreslått en økning på kr. 2.500,00 fra i fjor. Det er også sannsynlig at driftsutgiftene med dyrkingsfeltet på mosemyr blir overført til det ordinære budsjett. Dyrkingsutgiftene er dekket ved særskilt løyving gjennom Rådet for jordbruksforsøk.
- Post 2. Spredte forsøk og reiseutgifter er ført sammen, og økningen blir her kr. 800,00. De fleste reiser blir gjort i samband med de spredte forsøk og skal det bli noen økning i denne virksomhet, kan en ikke unngå økede reiseutgifter.
- Post 3. Her er foreslått en økning på kr. 600,00 fra forrige år. Analysetsatsene er økt, og det var å ønske at en kunne fått utføre mer analyser i samband med forsøkene enn vi har kunnet gjøre.
- Post 4. Uforandret.
- Post 5. Her er foreslått en økning på kr. 1.500,00 fra forrige år. Jeg har i tidligere budsjettforslag pekt på nødvendigheten av mer faglig hjelp og kontorhjelp, og det var å ønske at dette kunne komme i faste former. Tanken er at vedkommende skulle arbeide vesentlig på kontoret i vinterhalvåret og med forsøksarbeidet og annet arbeid under sommerhalvåret. Lønnen om sommeren skulle da dekkes av posten «Forsøk og gårdsdrift».
- Post 6. Uforandret.
- Post 7. Uforandret.

Andre utgifter:

- Post 1. Posten er nedsatt med kr. 1.000,00. Det vesentligste av jorden ved forsøkgården er nå grøftet for annen gang. Men det viser seg at enkelte grøftesystemer på myr som har vanskelig undergrunn, har lett for å komme i ulage og må takes påny.
- Post 2. Her er det foreslått en økning på kr. 2.400,00. Grunnen er den at det ville være bra om en kunne fått kjøpt en Siemens jordfreser med tilbehør, og den koster omkring kr. 3.000,00.

Også høysvans har vi tenkt på, men vil først ha prøvd den hvordan den kan kombineres med høyheis. Midler for kjøp av en slik har vi på fornyelseskonto i Sparbu Arbeider-sparebank.

Inntektene ved forsøksstasjonen er oppført med kr. 20.000,00, en økning på kr. 2.000,00 fra i fjor.

Forsøkene m. v. i 1954.

Ved forsøksstasjonen var det i 1954 utlagt følgende forsøk:

1. **Sortforsøk:**
1 i eng, 3 i potet, 4 i neper og et i følgende vekster: havre, bygg, haustrug, grønnfôr, hodekål, gulrot og små prøver av purre, blomkål, raudbeter og salat, i alt 14 felter.
2. **Kalking og jordforbedring:**
2 kalkfelt, 9 kombinerte kalk- og gjødslingsfelt, 1 kombinert sand- og kalkfelt, i alt 12 felter.
3. **Gjødslingsforsøk:**
9 i eng, 6 i korn og 3 i neper, i alt 18 felter.
4. **Frøavl:**
2 felter.
5. **Omløpsforsøk:**
3 stykker på grasmyr og 1 på mosemyr, i alt 4 felter.
6. **Ugrasbekjempelse:**
1 i eng og 1 brakkfelt, i alt 2 felter.
7. **Forsøk med silonepe og grønnfôr:**
1 felt.
8. **Grøtteforsøk:**
1 felt på mosemyr.
9. **Beiteforsøk:**
1 dyrkingsforsøk med ulik gjødsling og 1 grøtteforsøk, i alt 2 felter.
10. **Forsøk med fornying av plantebestanden i eng uten ompløying:**
1 felt.
11. **Mikronæringsforsøk:**
2 felter.
12. **Planteforedling:**
1 felt i timotei.
13. **Dyrkingsforsøk:**
1 felt på mosemyr.
I alt er lagt 61 felter ved forsøksstasjonen.

Spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter.

Av tabellen går fram at det i 1954 har vært lagt 19 felter. Forsøkene på Astridkjølen, Elverum, har gått ut på grunn av at myrstykket var blitt vassykt. Et nytt forsøk er lagt hos Martin Enger,

Flendalen i Trysil. Det er lagt to nye gjødslingsfelter i Ytre Namdal. I samarbeid med «Ny Jord» er planlagt et grøttefelt på Aursjømyr i Verran, Nord-Trøndelag og et dyrkingsfelt er utsett på Måmyra i Roan, Sør-Trøndelag i samarbeid med Sør-Trøndelag landbruksselskap. Likeså er i samarbeid med Blæstad småbruksskole i Vang utsett et myrstykke til forsøk i Vang almenning.

Diverse.

Oppattgrøftinga av myra har fortsatt ved forsøksstasjonen. Således er resten av mosemyra som ble dyrket i 1918 grøftet om att. Det er tatt 234 m grøft som er lagt att med 2" rør. Dyrkingsfeltet på mosemyr som i fjor ble dyrket av Landbruksteknisk Institutt, ble i vår tilsådd etter planen. Hele feltet med omkringliggende vende-teiger er ca. 9 dekar.

For husenes vedkommende er utført takreparasjoner og innvendig malingsarbeid. I den gamle høylåven er det nå ordnet så at en kan kjøre gjennom 1. etasje slik at høylåssene kan takes i heis der.

Ved hjelp av tippemidler har vi nå anskaffet tørkeskap for grasbunter. Dette er installert i 2. etasje i den nye treskelåven.

I kjøkkenet til bestyrerboligen er anskaffet et veggskap.

Vi har også i sommer hatt en del besøkende ved forsøksstasjonen. I juni måned var det omvisning for studenter ved småbrukerkurset ved Steinkjer landsgymnas og for deltakerne i småbrukskurs ved Mære landbruksskole og elevene ved Mære landbruksskole. Den 10. august var Stortingets landbrukskomité på befarung i Trøndelagen og var på denne turen også ved forsøksstasjonen, hvor de ble omvist. Den 13. august var styret i Felleskjøpet i Oslo her, sammen med representanter fra Felleskjøpet i Trondheim.

Rådet for jordbruksforsøk hadde i sommer møte på Gjøvik 3. august. Det var samtidig utferder til forsøksgårdene Apelsvoll og Hveem med omvisning der. Den 4. august var det foredragsmøte med diskusjon ved Lena småbruksskole, der direktør Teigland holdt foredrag om «Lokale forsøk i jord- og plantekultur» og pekte på nødvendigheten av at det blir gitt større løyvinger til dette formål. Gårdbruker T. Dehli-Laurantzon orienterte om betydningen og verdien av arbeidet i Hedmark forsøksring. Møtet var meget godt besøkt av interesserte tilhørere. Den 5. august reiste rådsmedlemmene til Statens forsøksgard for fjellbygdene i Valdres, hvor der ble omvist både på forsøksgården og på Berset seter som hører gården til.

Under Det norske myrselskaps årsmøte i Oslo i mars måned holdt myrkonulent A. Hovd og underskrevne foredrag om «Resultat og røynsler frå Det norske myrselskap si forsøksverksemd i myr dyrking». Forsøkslederen holdt også foredrag om myrkultur under småbrukerkurset ved Mære landbruksskole i juni måned.

Den 13. mai var underskrevne sammen med bestyrer L. Kvål i Ny Jord på Aursjømyra i Verran for uttaging av felt til grøtteforsøk,

Oversikt over spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter i 1954.

Forsøkssted	Sand- og kalk- felter	Gjøds- lings- felter	Grøf- tel- ter	Mikro- næ- rings- forsøk	Andre for- søk	Sum	Feltstyrer
Nordland fylke:							
Fiplingdal	1				2	3	K. Arsund.
Nord-Trøndelag fylke:							
Tramyra, Overhalla	1					1	O. Klykken.
Fjellbygda, Kvam					1	1	R. Nordtug.
Vikna		1		2		3	A. Prestvik.
Nærøy		1		1		2	A. Prestvik.
Sør-Trøndelag fylke:							
Måmyr, Roan			1			1	P. Stjern.
Møre og Romsdal fylke:							
Stavik, Fræna					1	1	R. Gjelsvik.
Hedmark fylke:							
Flendalen		1				1	Fylkesagronom A. Vatnebryhn.
Buskerud fylke:							
Aslefetmyra, Flesberg	1	3			2	6	O. M. Bergan.
Sum	3	6	1	3	6	19	

og den 9. juni var jeg sammen med Verdal jordstyre, landbrukssjef Sjøgard og fylkesagronom Hofstad på befarings- og samtalemøte i Vangstad, Holmli og Leinsmyrene i Verdal. Den 16. juni var jeg på et samtalemøte i Trondheim sammen med landbruksfunksjonærene i Sør-Trøndelag landbruksselskap, og den 21. juni var jeg sammen med landbrukssjef Grande og fylkesagronom Revhaug på Måmyra i Åfjord for å ta ut myrfelt til dyrkingsforsøk. Myrkonsulent Hovd var i august måned en tur til Fræna i Møre for å se til forsøksfeltet i Stavik.

Som praktikant ved forsøksstasjonen har vi i år hatt en islending, Einar Erlendson, som og var her i 1952.

Nedbørmålinger gjennom hele året er som før foretatt ved forsøksstasjonen og temperaturommålinger i sommerhalvåret. Likeså er det som før foretatt tørrstoffanalyser i poteter og rotvekster.

Mære, den 21. august 1954.

For Det norske myrselskap
Hans Hagerup.
(sign.)